

समृद्ध समाज

SAMRIDDHA SAMAJ NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

म.जि.हु.का.द.नं. ३०/०६६/०७०

वर्ष १७ अङ्क: १५६ २०८३ वैशाख १६ गते बुधवार 29 April 2026, Wednesday - पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५/-

मानसिक स्वास्थ्यप्रति सचेत बनौं ।

मानसिक समस्याका लक्षण :

- निराश हुनु,
- तनाव तथा चिन्ता महशुस हुनु,
- बेलाबेलामा डर लाग्नु,
- विनाकारण पसिना आउनु,
- गहिरो निन्द्रा नपर्नु,

मानसिक समस्या निदानको लागि :

- नियमित व्यायाम गरौं,
- आफ्ना भावना खुल्ला रूपमा व्यक्त गरौं,
- परिवार र साथीहरूसँग समय बिताऔं,
- योग ध्यान वा मनपर्ने गतिविधिमा संलग्न होऔं,
- आवश्यक परेमा चिकित्सकसँग परामर्श गरौं

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

बागमतीमा ७ मन्त्रालय कायम गर्न नेकपाको सुभाब

मुख्यमन्त्री बानियाँलाई सुभाबपत्र बुझाउँदै नेकपाका नेताहरू ।

समाज संवाददाता

हेटौंडा : बागमती प्रदेश सरकारले थालेको प्रशासनिक पुनर्संरचनामा साविकको ७ मन्त्रालयको मोडलमा अघि बढ्ने पाली कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) ले सुभाब दिएको छ। नेकपा बागमती प्रदेशसभा संसदीय दलले प्रदेश सरकारको प्रशासनिक पुनर्संरचना प्रतिवेदनप्रति असहमत जनाउँदै मन्त्रालय संख्या ७ वटामा सीमित गर्न प्रस्ताव गरेको हो।

दलका नेता शालिकराम जम्कटेलले मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँलाई सुभाबपत्र बुझाउँदै प्रशासनिक सुधारलाई प्रभावकारी, मितव्ययी र परिणाममुखी बनाउन आग्रह गरेका हुन्। उनले एउटै उद्देश्यका लागि दुईवटा छुट्टाछुट्टै समिति गठन गर्नु आवश्यक नभएको र मन्त्रीको नेतृत्वमा विज्ञसहितको एउटै समिति गठन गरी अध्ययन गर्नु उपयुक्त हुने बताए।

बागमती प्रदेश सरकारले प्रशासनिक पुनर्संरचनाका लागि प्रदेशका कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री मधुसूदन पौडेलको संयोजकत्वमा रहेको उच्चस्तरीय निर्देशक समिति र पूर्वसाविव विमल वाग्लेको नेतृत्वमा विज्ञ समूहको सुभाब समिति गठन गरेको थियो। उक्त समितीको सुभाब अनुसार प्रदेशमा ८ मन्त्रालय कायम गर्नेगरी सरकार अघि बढेको छ। जसमा नेकपाले असहमत जनाएको छ। नेकपाले रणनीतिक महत्वका मन्त्रालयहरू हटाउने र गाभ्ने काम गर्न नहुने जनाएको छ। सोही अनुसार नेकपाले साविकको ७ मन्त्रालयको मोडलमा अघि बढ्न मुख्यमन्त्री बानियाँलाई आग्रह गरेको हो।

नेकपाले प्रदेश सरकारको आकार घटाउँदै खर्च नियन्त्रण गर्न प्रदेशमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालय,

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, सामाजिक विकास मन्त्रालय, कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी मन्त्रालय र उद्योग, संस्कृति, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय कायम गर्न प्रस्ताव गरेको छ। उक्त मोडल साविकको प्रदेश संरचना स्थापनाको बखतमा रहेको थियो।

प्रदेश स्थापना कालमै रहेको उक्त संरचना वैज्ञानिक, सन्तुलित र व्यवहारिक रहेको भन्दै त्यसलाई निरन्तरता दिनुपर्ने नेकपाको भनाइ छ। मन्त्रालयहरूबीच कार्य दोहोरोपन नहोस् र हस्तक्षेपकारी अवस्था नथाओस् भन्ने विषयमा पनि दलले प्रदेश सरकारको ध्यानकर्षण गराएको नेता जम्कटेलले बताए। साथै, प्रदेश प्रहरी समायोजन प्रक्रिया कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय खारेज गर्नु उपयुक्त नहुने

नेता जम्कटेलको भनाइ छ। नेकपाले प्रदेश विश्वविद्यालय, प्रदेश सुशासन केन्द्र र प्रदेश नीति तथा योजना आयोग जस्ता संरचनालाई खारेज नगरी थप सुद्द बनाउँदै प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने सुभाब दिएको छ। उक्त निकायहरू प्रदेशको नीति निर्माण, जनशक्ति विकास र प्रशासनिक दक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक रहेको जनाइएको छ। प्रदेश सुशासन केन्द्रलाई कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने महत्वपूर्ण संस्था भएकाले सो निकाय हटाउनु आफ्नै अधिकार कटौती हुने नेकपाको तर्क छ। प्रदेश नीति तथा योजना आयोगलाई विकास योजनाको केन्द्रिय निकायका रूपमा यथावत राख्नुपर्नेमा नेकपाले जोड दिएको छ।

यसैगरी संघीय निजामती ऐन अर्कै नआएको र दरबन्दी एकिन हुन बाँकी रहेकाले प्रदेशमा कार्यरत कर्मचारी संख्या घटाउनु उपयुक्त नहुने पनि नेकपाको धारणा छ। न्यून सेवा-सुविधामा काम गरिरहेका कर्मचारीलाई यथावत राख्नुपर्ने सुभाब उसले दिइएको छ। जिल्ला तहमा सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउन आवश्यक स्रोत र जनशक्ति अभाव भए कार्यलयहरू गाभेर एकीकृत सेवा प्रणाली लागू गर्नुपर्ने नेकपाले माग गरेको छ।

स्थानीय तहसम्म सेवा सहज रूपमा पुऱ्याउन प्रशासनिक संरचना पुनर्संरचना हुनुपर्नेमा जोड दिइएको छ। नेकपाले वर्तमान पुनर्संरचना प्रतिवेदन कार्यान्वयन भए प्रदेश संरचना कमजोर हुने, सेवा प्रवाह बजेट, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यक्रम कार्यान्वयनका आधारभूत चुनौतीहरू र समाधान बारे प्रस्तुती दिएका थिए।

राक्सिराडको कालिका माविको तह घटुवा

समाज संवाददाता

हेटौंडा: मकवानपुरको राक्सिराड गाउँपालिका-४ स्थित कालिका माध्यमिक विद्यालयको तह घटुवा भएको छ। शैक्षिक सत्र २०८२ सालबाट १० कक्षासम्म पठनपाठन हुने विद्यालयलाई तह घटुवा गरी ८ कक्षासम्मको पठनपाठन सञ्चालन गर्न लागिएको गाउँपालिकाका शिक्षा शाखा प्रमुख पंकस थारुले जानकारी दिनुभयो।

२०६६ सालबाट कक्षा ९ र २०६७ सालबाट कक्षा १० सञ्चालन भएको उक्त विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या न्यून भएका कारण तह घटुवा गरिएको उहाँको भनाइ छ। यसवर्ष कक्षा ९ वाट उत्तीर्ण भई कक्षा १० मा गएका ५ जनालाई अन्यत्र विद्यालयमा पठाइएको छ। आगामी वर्षहरूमा विद्यार्थी संख्या बढ्दै गएमा कक्षा थप गर्ने गरी तह घटुवा गरिएको शिक्षा शाखा प्रमुख थारुको भनाइ छ।

मकवानपुरका संस्थागत विद्यालयमा पठनपाठन सुचारु

हेटौंडा-८ स्थित कमाने एकेडेमीमा विद्यालय खुलेको पहिलो दिन विद्यार्थीलाई स्वागत गर्न सिंगारिएको विद्यालयको प्रवेशद्वार। विद्यालयले पहिलो दिन विद्यार्थीलाई उपहारसहित स्वागत गर्नुका साथै पहिलो दिन विद्यार्थीलाई विविध मनोरञ्जनात्मक खेल खेलाएको थियो।

समाज संवाददाता

हेटौंडा : मकवानपुरका संस्थागत विद्यालयहरूले मंगलवार वाट पठनपाठन सुचारु गरेको छ। निजी तथा आवासीय विद्यालय अर्गनाइजेशन (प्याब्सन) मकवानपुरले वैशाख १५ गतेदेखि विद्यालय सुचारु गर्न आह्वान गरेको थियो। प्याब्सनको आह्वानअनुसार नै विद्यालयहरू पठनपाठन सुचारु भएका हुन्।

प्याब्सन मकवानपुरका अध्यक्ष विनोद सुवेदीले वैशाख १५ गतेवाट विद्यालय सुचारु गर्न आह्वान

गरेबमोजिम मंगलवारवाट अधिकांश विद्यालय सुचारु भएको बताउनुभयो। उहाँका अनुसार प्याब्सनले विद्यालयहरूलाई वैशाख १५ गतेवाट विद्यालय सुचारु गर्दै पुराना विद्यार्थीको अभिलेखीकरण गर्ने, नयाँ विद्यार्थी भर्ना, विद्यार्थीलाई परामर्श तथा अभिमुखीकरण कार्य गर्न आह्वान गरिएको बताउनुभयो।

प्याब्सन मकवानपुरमा ६२ वटा विद्यालय आवद्ध रहेको अध्यक्ष सुवेदीले जानकारी दिनुभयो। मकवानपुरमा संस्थागत विद्यालयमा ३३ हजार भन्दा बढी विद्यार्थी अध्ययनरत छन्। मकवानपुरमा सामुदायिक विद्यालय पनि सञ्चालनमा आएका छन्। केही सामुदायिक विद्यालय वैशाख ७ गतेदेखि नै सञ्चालनमा आएका थिए।

हेटौंडा-४ स्थित ब्रह्मादिक एकेडेमीको सहायक प्रिन्सिपल अर्चना दाहालले पहिलो दिन करिब ५० प्रतिशत विद्यार्थी उपस्थित भएको जानकारी दिनुभयो। पहिलो दिन भएर उल्लेख गर्नुहुँदै एक दुई दिनमा सबै विद्यार्थी विद्यालय आउने दाहालले बताउनुभयो।

चन्द्रोदय अाविको प्रधानाध्यापकमा सपना

समाज संवाददाता

हेटौंडा: हेटौंडा-१२, टुटेपानीस्थित चन्द्रोदय आधारभूत विद्यालयको प्रधानाध्यापकमा सपना लामा नियुक्त हुनुभएको छ। मंगलवार बसेको विद्यालय

अध्ययनरत बैठकले लामालाई प्रधानाध्यापकमा नियुक्त गरेको हो। यसअघि प्रधानाध्यापक रहनुभएका सुकुलाल मोक्तानले स्वास्थ्य समस्याका कारण पद छाड्नुभएको नवनिर्वात प्रधानाध्यापक लामाले जानकारी दिनुभयो। मोक्तानले ११ वर्ष विद्यालयमा प्रधानाध्यापकको जिम्मेवारी सम्हाल्नु भएको थियो।

नीति र व्यवहारमा एकरूपता जरुरी

समाज संवाददाता

हेटौंडा : बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर बानियाँले संघीयता सफल बनाउन नीति निर्माण र कार्यान्वयन गर्ने निकायबीच तादत्प्यता हुनुपर्ने बताएका छन्। उनले नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थालाई बलियो बनाउन नीति र व्यवहारमा एक रूपमा कायम गर्नुपर्ने बताए।

प्रदेश तथा स्थानीय शासन सबलीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत समसामयिक शासन प्रणालीका विभिन्न आयामहरूमा नीति संवाद कार्यशालालाई सम्बोधन गर्दै

मुख्यमन्त्री बानियाँले नेपालमा पनि संघीय संरचनामा फर्कत जनताको जीवनस्तर सुधार गर्न नेतृत्वमा स्पष्ट दृष्टिकोण र साहस हुनुपर्ने बताए। नेपाली राजनीतिमा देखिएको बोली र व्यवहार बीचको खाडलले प्रभावकारी काम हुन नसकेको उनले बताए।

'नेताले नीति बनाउँछ। तर त्यसलाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी निजामती प्रशासनको हो। जवसम्म प्रशासन संयन्त्र सक्रिय, निष्पक्ष, पारदर्शी र जनताप्रति उत्तरदायी हुँदैन। तबसम्म जतिसुकै राम्रो नीति बनाए पनि त्यसको प्रतिफल जनताले

पाउँदैनन्', उनले भने, 'हाम्रो बोलीमा उत्साह देखिन्छ। तर कुरीमा वसेर काम गर्दा त्यो व्यवहार मा लागू हुन सकिरहेको छैन। नेतृत्व र कार्यान्वयन पक्षको गति नमिल्दा नेपालमा पटक-पटक राजनीतिक परिवर्तन भए पनि जनताको अवस्थामा सोचेअनुसारको परिवर्तन आउन सकेन।'

मुख्यमन्त्री बानियाँका अनुसार अबका नीतिहरू द्विअर्थी लाग्ने खालको नभई स्पष्ट र नतिजामुखी हुनुपर्छ। संघीयतालाई संस्थागत गर्नका लागि संघीय सरकारले निजामती सेवा ऐन, प्रहरी ऐन, वन र भूमि सम्बन्धी कानूनहरू यथाशीघ्र निर्माण गरी प्रदेश र स्थानीय तहलाई अधिकार

सम्पन्न बनाउनुपर्ने उनको भनाइ छ। जनता बलियो भए मात्र राज्य बलियो हुने उनले बताए। नागरिकको हित र विकास निर्माण तथा समृद्धिका लागि तिनै तहका सरकार बीच समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको भावना अनुसार काम हुनुपर्ने उनले बताए।

प्रदेश सुशासन केन्द्र हेटौंडाको सभासदमा भएको कार्यशालामा विज्ञ उमेश शर्मा सादर मैनालीले संघीय सुशासन र सुधारका मार्गचित्र र डा. नरकुल सुवेदीले नीति, योजना, बजेट, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यक्रम कार्यान्वयनका आधारभूत चुनौतीहरू र समाधान बारे प्रस्तुती दिएका थिए।

गाडीले च्यापिएर सहचालकको मृत्यु

समाज संवाददाता

हेटौंडा: हेटौंडामा गाडी सफा गर्ने क्रममा च्यापिएर सहचालकको मृत्यु भएको छ। हेटौंडा-११, थानाभन्ज्याङमा गाडी सफा गर्ने क्रममा च्यापिएर सहचालकको मृत्यु भएको हो।

पूर्व-पश्चिम राजमार्गअन्तर्गत हेटौंडा-११, थानाभन्ज्याङमा टुकले च्यापिएर पर्सो जिल्लाको पर्सोगढी गाउँपालिका-३, रेनुवागुठीका २३ वर्षीय फुलफुल थारुको मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरले जनाएको छ। थानाभन्ज्याङमा

रोकिराखेको ना ७ ख ७०१८ नम्बरको लहरी टुकले अगाडिको भागको सिसा सफा गर्न लागिरहेको अवस्थामा चालकले गाडी चलाउँदा राजमार्ग छेउमा अगाडि रोकिराखेको ना ६ ख ४२८९ नम्बरको टुक पछाडि ठोक्किँदा लहरीको सहचालक थारु च्यापिएर घाइते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरिक्षक पुस्कर बोगटिले बताए।

उनका अनुसार घाइते सहचालक थारुलाई उपचारका लागि हेटौंडा अस्पताल ल्याइएको थियो।

हेटौंडा अस्पतालमा उपचार सम्भव नभएपछि चितवनस्थित भरतपुर अस्पताल पठाइएको उनले बताए। भरतपुर अस्पतालमा उपचारको क्रममा सहचालक थारुको सोमवार राति मृत्यु भएको प्रवक्ता बोगटिले बताए। प्रवक्ता बोगटिलाे अर्को चालक उदयपुर जिल्लाका २९ वर्षीय भविष तामाङलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ। घटना बारे थप अनुसन्धान भइरहेको उनको भनाइ छ।

फुल फर्निस्ड सटर विक्रीमा

हेटौंडा-४, हेटौंडा क्याम्पस अगाडि रहेको लेडिज फर्नेसी तथा कस्मेटिक्स पसल सञ्चालन गर्न उपयुक्त हुने फुल फर्निस्ड सटर विक्रीमा र हेकोले न्यवसाय गर्न इच्छुक न्यक्तिले सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क : ९८४५१-२७०३८

ITALIAN BARISTA BAR ACADEMY

ADMISSION OPEN

SUSHI & BARISTA TRAINING

Build Your Professional Career With Us!

SUSHI TRAINING

- ✓ Nigiri, Maki, Sashimi Techniques
- ✓ Knife Skills & Hygiene
- ✓ Professional Plating
- ✓ Complete Practical Training

BARISTA TRAINING

- ✓ Espresso Extraction Mastery
- ✓ Cappuccino, Latte, Flat White
- ✓ Latte Art Practice
- ✓ Coffee Theory & Machine Handling

New Batch Starting Soon

Limited Seats Available • Certificate Provided

Hetauda-04, School Road, Makwanpur 9802944001 | 9822249969

सम्पादकीय

दूध किसानको पीडा

कृषि प्रधान देश भन्ने गरिएको मुलुकका किसानहरु खुसी र सन्तुष्ट हुन सकेका छैनन् । सरकारबाट आवश्यक सहयोग तथा सुविधा नपाएका किसानले उत्पादन गरेको वस्तुले अघित बजार र मूल्य नपाउँदा थप मात्रा पर्ने गरेको छ । अहं आफूले बिक्री गरेको कृषि उपजको रकम महिना होइन, वर्षौंसम्म नपाउँदा किसान पीडामा रहेका छन् । ऋणधन गरेर किरानेको गाई, भैँसी पालेर दूध उत्पादन गरी बिक्री गरेको रकम नपाउँदा किसानले थुप्रै समस्या भोग्नु परिरहेको छ । दूधको रकम समयमा भुक्तानी नपाएर विगतमा पटक-पटक आन्दोलन गर्न बाध्य बनेका किसानहरुले स्थानीय प्रशासनलाई गुहारपछि प्रशासनले डेरी उद्योगका सञ्चालकलाई रकम भुक्तानी दिन निर्देशन दिएको छ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुरमा डेरी उद्योग सञ्चालक र किसानले उत्पादन गरेको दूध संकलन गरेर बिक्री गर्दै आएको सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिलाई राखेर प्रमुख जिल्ला अधिकारीले बच्यौता रकम भुक्तानी गर्न निर्देशन दिएका छन् । मकवानपुरका दुग्ध उत्पादक किसानले दूध बिक्री गरेबापत पाउनुपर्ने रकममध्ये आठौं असारसम्ममा ६५ प्रतिशत भुक्तानी गर्न डेरी सञ्चालकहरुलाई निर्देशन दिइएको छ । सोमबार जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुरमा जिल्लाका सुरक्षा निकायसहित दुग्ध उत्पादक सहकारी संघ तथा डेरी उद्योगहरुबीच भएको बैठकमा सबै डेरी उद्योगहरुले भुक्तानी दिन बाँकी रकममध्ये ६५ प्रतिशत आसारसम्म र बाँकी ३५ प्रतिशत असोजसम्म तिर्ने निर्देशन दिइएको हो ।

दुग्ध उत्पादक किसानहरुले आफ्नो पैसा समयमै नपाएको भन्दै पटक-पटक प्रशासनमा गुनासो गरेपछि किसानको पैसा तिर्ने निर्देशन दिइएको छ । स्थानीय डेरी उद्योगहरुले किसानलाई १४ करोड रुपैयाँ तिर्ने बाँकी रहेको बताइएको छ । एउटै डेरी उद्योगले कम्प्ले ७ करोड रुपैयाँ तिर्ने बाँकी देखिएको छ भने अर्को डेरीको बच्यौता साढे ४ करोड छ । कतिपय डेरी उद्योगले २०७८ सालदेखिको दूधको रकम किसानलाई भुक्तानी गर्न बाँकी रहेको छ । किसानले समयमा दूध बिक्री गरेको रकम नपाउँदा दैनिक घरखर्च चलाउन, दाना-पराल खरिद गर्न र बैंकको किस्ता तिर्ने अप्ठ्यारो परेको बताएका छन् । उपभोक्तालाई नजादमा दूध र दुग्धजन्य पदार्थ बिक्री गर्दै आएको उद्योगले किसानसँग अघारोमा खरिद गरेको दूधको पैसा वर्षौंसम्म भुक्तानी नगर्दा किसानहरु अन्यायमा परेका हुन् ।

विगतमा पनि दूधको भुक्तानी नपाएपछि देशभरका दुग्ध उत्पादक किसान आन्दोलनमा उत्रिएका थिए । उनीहरुले रकम भुक्तानी माग गर्दै सडक जाम र बिरोध प्रदर्शन गरेका थिए । संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको सरकार हुँदा पनि किसान पीडित हुनुपर्ने अवस्था आउनु विडम्बना हो । कुनै पनि सरकारले किसानलाई प्रोत्साहन गरेर कृषि क्षेत्रको विकास गर्न सरकार उदासिन बन्दै आएको छ । किसानले उत्पादन गरेको कृषि वस्तुको बजारिकरणमा समेत सरकारले ध्यान दिन सकेको पाइँदैन । कृषि क्षेत्रको विकास र किसानको हित हुने गरी प्रभावकारी नीति तथा कार्यक्रम नहुँदा कृषि कार्यमा किसानको रुचि घट्दै जाएको छ ।

बाली लगाउने समयमा बिउ तथा मल नपाउने निश्चित किसानले निश्चित भोग्नु परिरहेको छ । सरकारले किसानलाई दिने सुविधा र अनुदानमा वास्तविक किसानको पहुँच पुग्न सकेको छैन । राजनीतिक दलका कार्यकर्ता तथा टाढाबाट गैरकिसानले त्यस्ता सुविधा लिने गर्दछन् । किसानको उत्पादन सकेसम्म न्यून मूल्यमा खरिद गर्न बिचौलियाहरु सक्रिय छन् । उद्योगी तथा व्यवसायीहरु पनि सकेसम्म किसानलाई पीडा दिन अग्रसर भइरहेका किसानमा कहिल्यै खुसी हुन सक्ने अवस्था बनेको छैन । प्रशासनले निर्देशन दिएको समयसीमा भित्र दुग्ध उत्पादक किसानको बाँकी रकम भुक्तानी गर्न डेरी उद्योगहरु इमान्दार बनेमा किसानको पीडा केही हदसम्म कम हुने निश्चित छ ।

महत्वपूर्ण फोन नम्बरहरू

जिल्ला प्रशासन कार्यालय ५२०४९५	वारुण यन्त्र १०१
जिल्ला प्रहरी कन्ट्रोल १००	बालबालिका खोजतलास केन्द्र १०४
ट्राफिक प्रहरी १०३	बाल हेल्पलाइन १०९८
बडा प्रहरी ५२०२९९	हेलो सरकार ११११
पशुपतिनगर इलाका ५२०५९८	नेपाल टेलिकम सोधपुछ १९७
मनहरी इलाका ९८५५०९१६१	एम्बुलेन्स १०२
भीमफेदी इलाका ६९१४६२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण गुनासो ११५०
पाल्पु इलाका ६२०४६७	
फापरबारी इलाका ६२९१८०	
चित्लाङ इलाका ६२१०००	

तपाईंको राशिफल

पं. ज्योतिष: तोयानाथ सुवेदी
ॐ तुलसी मंडिकल हल, हेटौँडा-८, कमाने
सम्पर्क: ९७४५०२८५५५

मेष : कर्मयोगी प्रवृत्तिको बजाउन मद्दत मिल्नेछ ।
वृष : सामाजिक एवम धार्मिक कृत्यमा सक्रिय भइनेछ ।
मिथुन : आर्थिक दृष्टिले ठिकै समय रहेको छ ।
कर्कट : नेटघाट र यात्रा योजना सक्रिय भइनेछ ।
सिंह : प्रेममा माया बढ्ने समय यो ग रहेको छ ।
कन्या : शरीर स्वस्थता र काममा उत्सुकता बढ्ने यो ग छ ।
तुला : काममा द्विविधा बढ्ने समय यो ग देखिन्छ ।
वृश्चिक : नसोचेको ठाउँबाट लाभ प्राप्त हुने यो ग छ ।
धनु : समय र बाध्यतामा सुखचलु पर्ने यो ग छ ।
मकर : नयाँ विषयवस्तुले आकर्षित बनाउने छ ।
कुम्भ : पुरुषार्थी कामले स्थापित बनिने यो ग छ ।
मीन : बोलीमा बिचार पुन्याउँदा राम्रो रहने समय छ ।

सुकुम्बासी कसका भोट बैंक थिए ?

डा. विजयकुमार पौडेल

आज काठमाडौँका अधिकांश ठाउँबाट सुकुम्बासीहरू उडीवासमा परे । यस घटनाबाट समाजका ठालुहरू धेरै खुसी भएका छन् । विगतमा कम्युनिष्ट र कांग्रेस पार्टीमा रहेका र तिनीहरूको अयोग्यताका कारण विरक्तिएकाहरू पनि सुकुम्बासीहरूको उडीवासबाट खुसी देखिएका छन् । यी दुईधुरी मानिसका खुसी हुने कारणहरू भने बेलाबेलै छन् । ती फरक खुसीको छुट्टै विश्लेषण आवश्यक देखिन्छ ।

समाजको ठालु वर्ग खुसी हुनुको पछाडि तर्क रहेछ- 'सुकुम्बासीहरू कम्युनिष्ट पार्टीका भोट बैंक थिए, यिनको उडीवासले अब कम्युनिष्ट पार्टीको भोट बैंक सकियो । अब नेपालका कम्युनिष्टहरूको राजनीति पनि सकियो ।'

नेपाली समाजका ठालुहरूसंग छलफल गर्नुपर्ने केही प्रश्नहरू छन् । के सुकुम्बासीहरू सदैव कम्युनिष्ट पार्टीका भोट बैंक थिए ? सुकुम्बासीहरू जन्माउने कारखाना के हो ? सुकुम्बासी समस्याको स्थायी समाधान कसरी हुन सक्छ ?

अब पहिलो प्रश्नमा जाऊँ- के सुकुम्बासीहरू सदैव कम्युनिष्ट पार्टीका भोट बैंक थिए ? बिलकुलै थिएनन् । पञ्चायती शासनकालमा अधिकांश सुकुम्बासी वस्तीहरू दीपक बोहरा, निरञ्जन थापा, हेमबहादुर मल्ल र कमल थापाजस्ताका भोट बैंक थिए । दीपक बोहरा र हेमबहादुर मल्ल मरेर गइसक्नु भयो । अहिले आएर बहादुरलाई पञ्चायती व्यवस्थाका गुन्डा भन्दा सम्बन्धित परिवारजनमा नराप्ती लाग्ला । कमल थापाजी र निरञ्जन थापाजी व्यक्तित्वगत रुपमा मुद्दाभाषी हुनुहुन्छ । बहादुरलाई पनि अहिले आएर पञ्चायती गुन्डा भन्दा मन दुख्छा नै । तर हामी रूपन्देही, मकवानपुर र धनुषाका वासिन्दाले निजहरूबाट के-कस्तो हुर्मत बेहोरेका थियौँ भन्ने कुरा बयान गरी साध्य छैन । यो पश्चिन्कार र वृत्तबलका बलबहादुर आचार्य वृत्तबल क्याम्पसमा बिना कारण मण्डले गुन्डाहरूबाट मरणभोग्य हुनेगरी कटिएका थियौँ । ती गुन्डा महानुभावहरूले हामीलाई कुट्दै गर्दा भन्थे- 'हामीहरू दीपक बोहरा र निरञ्जन दाइका मान्छे हौँ बुझिस् ।'

यो पश्चिन्कार र वृत्तबलका बलबहादुर आचार्य वृत्तबल क्याम्पसमा बिना कारण मण्डले गुन्डाहरूबाट मरणभोग्य हुनेगरी कटिएका थियौँ । ती गुन्डा महानुभावहरूले हामीलाई कुट्दै गर्दा भन्थे- 'हामीहरू दीपक बोहरा र निरञ्जन दाइका मान्छे हौँ बुझिस् ।'

दीपक-निरञ्जनको टोलीले परिचालित गरेका गुन्डाहरूको अगुवाइमा सुकुम्बासीहरूको ठुलो समूहले रूपन्देहीको सूर्यपुरमा भइरहेको नेपाली कांग्रेसको बैठकमा आक्रमण गरेको थियो । रूपन्देहीका सुकुम्बासीहरूको भोटले नै दीपक र निरञ्जनहरू चुनाव जित्थे, बुध कब्जा गर्थे । सुकुम्बासीहरूका विचमा कम्युनिष्ट र कांग्रेस पार्टीका पनि संगठन थिए तर ती संगठन बेलाबेलामा दीपक, निरञ्जन, कमल थापा इत्यादिबाटै परिचालित हुन्थे । उही हालत मकवानपुर र धनुषामा थियो । भूमिगत पार्टीका बैठकहरूमा आफूले बनाएका सुकुम्बासी नेताहरूको दोहोरो चरित्रका बारेमा तित्कतापूर्ण बहसहरू हुन्थे ।

२०३७ साल वैशाख २० गते सम्पन्न जनमत सङ्ग्रहमा पञ्चायत पक्षलाई जिताउनका लागि व्यापक वन फँडानी गरी रातारात वस्ती बसाइलियो र सबै सुकुम्बासीहरूका घरमा पहुँलो फन्डा गाडियो । कतै थोरै जमिन भएका कारणले बाँच्न धौधौ भएकाहरू वा जमिन नभएका पूर्णरूपमा भूमिहीनहरू पञ्चायती प्रशासनले खुला छुट्टा दिएका कारणले जङ्गल फँडानी गरी बसे । २०४२ साल फागुन २० गतेको कुरा हो, रूपन्देहीको खैरेनी बजारबाट अलिकति दक्षिणमा सुरजपुरा भन्ने वस्ती छ । त्यहाँ नेपाली कांग्रेसका नेता पुष्पानन्द गिरीजीको घर थियो । त्यही घरमा नेपाली कांग्रेसका नेताहरू गिरिजाप्रसाद कोइराला, शेरबहादुर देउवा लगायतका नेताहरूको उपस्थितिमा बैठक भइरहेको थियो । त्यस बैठकमा भाग लिने तत्कालिन विद्यार्थी नेता चन्द्र भण्डारी पनि हुनुहुन्थ्यो । बैठक चल्दाचल्दै दीपक बोहराहरूबाट परिचालित सुकुम्बासी वस्तीका युवाहरूले चारैतिरबाट घेरा हाले । बन्चरो प्रहारबाट यादबनाथ आलोक र रामप्रसाद चौधरी गम्भीर घाइते हुनुभयो । बैठक भइरहेको घरमा आगो लगाइयो ।

घरघनीसँग लाइसेन्सवाला बन्दुक थियो । गिरिजा कोइरालाले 'अब बाँस्नु त पर्‍यो, ए साथी हो यी गुन्डाहरूलाई गोली ठोक्नुस् !' भन्दै जोडले चिच्याएपछि आक्रमणकारीहरू अलि पर भागे । त्यसपछि कांग्रेसी नेताहरूले भान्ने मौका पाए नत्र ज्यूँदै जलाउने प्रपञ्च गरिएको थियो । चन्द्र भण्डारीले यो लेख लेख्दै गर्दा स्मरण गराउनु भए अनुसार शेरबहादुर देउवाको ओठ खुकुरी प्रहार बाट काटियो । २२ गते लुम्बिनी अञ्चल अस्पतालमा यादबनाथ आलोकको मृत्यु भयो । घाइते रामप्रसाद चौधरी उपचारपछि घर फर्किनु भएको थियो, बहाललाई गुन्डाहरूले गोली हानेर मारे ।

त्यस घटनाको विरोधमा त्यतिखेरका हामी विद्यार्थीहरूले जुलुस निकालेर प्रतिवाद गरेका थियौँ । के सुरजपुरा काण्डमा रूपन्देहीका सबै सोभ्या सिन्धा सुकुम्बासी आएका थिए ? के त्यहाँ आक्रमण गर्नेहरू सबै पेशेवर अपराधी थिए ?

थिएनन् । उनीहरूलाई 'कांग्रेस र कम्युनिष्टहरूले तिमीहरूलाई लालपुजा दिन दिदिनन् । यिनीहरूलाई लखेटेन हो भने तुरुन्तै लालपुजा पाइन्छ' भनेर भड्काएर लगाएको थियो । आक्रमण गर्ने अग्रपङ्क्तिमा पञ्चायती सरकारले पालेका मण्डले गुन्डा हुन्थे, पछाडि हुल देखाउन सुकुम्बासी वस्तीका युवाहरू परिचालित गरिन्थे । पार्टीहरू भूमिगत थिए । खुला गतिविधि गर्ने विद्यार्थीहरूलाई कटाउन सुकुम्बासीहरू परिचालित गरिन्थे ।

२०४६ सालपछि माओवादी विद्रोह नहुन्जेल सुकुम्बासी वस्तीहरू अवश्य पनि नेकपा (एमाले) का भोट बैंक बने । माओवादी विद्रोहपछि अधिकांश सुकुम्बासी वस्तीका युवाहरू त्यतै लागे । २०८२ सालमा सम्पन्न संसदीय चुनावमा अधिकांश सुकुम्बासीहरू रास्वपाका भोट बैंक बने, जुन कुरा २०८२ साल वैशाख १२ गते काठमाडौँमा उडीवासमा परेकाहरूले रुँदै रुँदै बताए । सुकुम्बासी वस्तीमा डोजर चल्नु अघि घरघरमा घण्टी छाप भन्दा भण्डुयाइएकै थिए । अहिले सुकुम्बासी वस्ती बिना योजना उजाडेर वा अलि पहिलेदेखि नै आप्रवासी श्रमिकहरूका ठेला खोसेर सहर छोड्न बाध्य पार्नेहरूले कम्युनिष्ट पार्टीको भोट बैंक लखेटेका होइनन्, गत चुनावमा आफूलाई अत्यधिक मत दिने आफ्नै भोट बैंकलाई लखेटेका हुन् ।

आज रुँदै रुँदै आफ्नो वासस्थान चुपचाप छाड्नेहरूका तस्वीर साभामा गर्दै राम्राउने ठालुहरूको आशय प्रष्ट छ- देश गरिवहरूको होइन, यिनलाई लखेटेर मात्रै सहर सुन्दर बनाउन सकिन्छ । ठालु सत्ताको चाल नबुझेर खुसी मनाउने केही अरू मानिसहरू छन् जो विगतका आफ्नै पार्टीका नालायकीबाट सिर्जित कुण्ठा र हतासाका कारण गरिवहरूको उडीवासमा खुसी व्यक्त गरिरहेका छन् ।

किन सुकुम्बासी वन्न बाध्य बनेकाहरू कहिले कसको त कहिले कसको भोट बैंक बने गरेको छन् ? यसको एउटै उत्तर हो- कसो गर्दा बाँच्न पाइन्छ, कसलाई पत्याउँदा बासको ठेगान हुन्छ भन्ने खोजी र विश्वासमा सुकुम्बासीहरू विभिन्न सत्ताका गोठी बन्ने गरेका छन् । बहुदलीय व्यवस्था आएपछि बनेका विभिन्न आयोगहरूले धेरै ठाउँका सुकुम्बासी वस्तीमा पुर्जा वितरण गरे, धेरैका समस्या समाधान भए तर सुकुम्बासी वस्ती प्रक्रिया रोकिएन । किन ? इतिहासदेखि वर्तमानसम्म मानिसहरू किन सुकुम्बासी बने र बनिरहेछन् भन्ने बारे केही बुँदागत चर्चा गरौँ ।

आज रुँदै रुँदै आफ्नो वासस्थान चुपचाप छाड्नेहरूका तस्वीर साभामा गर्दै राम्राउने ठालुहरूको आशय प्रष्ट छ- देश गरिवहरूको होइन, यिनलाई लखेटेर मात्रै सहर सुन्दर बनाउन सकिन्छ । ठालु सत्ताको चाल नबुझेर खुसी मनाउने केही अरू मानिसहरू छन् जो विगतका आफ्नै पार्टीका नालायकीबाट सिर्जित कुण्ठा र हतासाका कारण गरिवहरूको उडीवासमा खुसी व्यक्त गरिरहेका छन् ।

सुकुम्बासी शब्दको व्युत्पत्ति- दोस्रो विश्वयुद्धमा बर्मा (म्यानमार)बाट विस्थापित भएका नेपालीहरू महिना जंगलजंगल हिँडेर भारतको आसाम हुँदै सिक्किम आइपुगे । कति त्यहाँ बसे, कति त्यहाँबाट पनि विस्थापित हुन बाध्य भए र पुख्र्यौली थातथलो खोज्दै नेपाल आए । त्यसरी घरबारीबिहान 'सिक्किमवासी' शब्दबाट पछि जर्नजोले 'सुकुम्बासी' शब्द बनायो ।

१. साह्रै घर, वास उडिवास पाएरएकाहरू र गरिवीले गाउँमा बस्न नसकेकाहरू रोजगारीको खोजीमा कति बर्मा त कति भारतका विभिन्न स्थानमा गएका थिए । दोस्रो विश्वयुद्धमा तत्कालीन बर्माबाट विस्थापितहरू पुख्र्यौली थातथलो खोज्दै नेपाल आए । विदेशबाट विस्थापित हुनु अघि तिनैको रैमटेन्सले देशमा वैदेशिक मुद्रा र सुनचाँदी भित्रिन्थ्यो । लखेटिएपछि उनीहरू नेपालमा सुकुम्बासी बने ।

२. विभिन्न स्थानमा खेततिर मजदुर बनेर वा स्थानीयको सहयोगमा वन फँडानी गरेर भार तको आसाम लगायतको स्थानमा पुस्तौँदेखि बसोबास गरिरहेकाहरू लखेटिए र नेपालमा सुकुम्बासी भए ।

३. देशमै रहेकाहरू साह्रैबाट लखेटिएपछि तराई भरे र सुकुम्बासी भए ।
४. भूदानबाट लखेटिएका नेपालीहरूले भने सुकुम्बासी वन्न पाएनन् वा बनेनन् किन भने उनीहरू भूदान नै फर्कन चाहन्थे । अर्कोतर्फ नेपाल सरकार विभिन्न आन्तरिक र बाहिरी दबावमा थियो, यसैले विगतमा बर्माबाट लखेटिएकालाई जस्तै सहजै सुकुम्बासी स्वीकार गरेर बस्न दिन सक्ने अवस्था थिएन । उनीहरू भन्नु अन्तर्राष्ट्रिय सुकुम्बासी भए ।

५. २०३७ सालको जनमत सङ्ग्रहमा पञ्चायतलाई जिताउनका लागि खुलाखुला वन फँडानी गर्न राज्यले नै उक्साउने घटनाभन्दा अधिसम्म बाध्यतामा पर्नेहरू मात्रै सुकुम्बासी बन्थे । जनमतसंग्रहपछि भने आफूसँग रहेको जमिन बेचेर सुकुम्बासी बनी जङ्गल वा सार्वजनिक

जमिन कब्जा गरी बस्ने प्रवृत्ति विकास भयो ।

६. नेपाली समाज पुँजीवादी प्रक्रिया तीव्र हुँदै गएपछि जेनेतेन जीवन धान्ने वा गुजाराभुम्छी 'आत्मनिर्भर ग्रामीण अर्थतन्त्र' ध्वस्त भयो । गुजाराभुम्छी नै भए पनि मडितेल, नुन र लता-कपडा बाहेक अरू बाहिरबाट किन्नु नपर्ने ग्रामीण अर्थतन्त्र ध्वस्त हुँदै गएपछि मानिसहरू रोजगारीको खोजीमा सहर पस्न बाध्य भए । तिनीहरू नै आजका विभिन्न सहर छेउछाउ बस्ने 'सुकुम्बासी' हुन् । वास्तवमा तिनीहरू वैदेशिक रोजगारीमा जाने हैसियत नभएका घर छोडेका आप्रवासी श्रमिक हुन् । अलिकति नगद लिएर सहर पस्ने हैसियत भएकाहरू राम्रो ठाउँमा डेरा लिएर सानोतिनो रोजगारी गर्न थाले, त्यति पनि हैसियत नभएकाहरू बर्खामा ज्यानको खतरा मोल्दै नदी किनारमा बस्न बाध्य भए ।

७. दास प्रथाको अवशेषको रूपमा रहेको कमेया-कमलरी राख्न नपाइने कानुनी व्यवस्थाका लागू गराउन कम्युनिष्टहरूले नै आवाज उठाएका हुन् । कम्युनिष्ट पार्टीले दासताका विरुद्ध आवाज उठायो तर त्यस काममा केही आइएनसीओहरूले खेतीपाती गरे । मुक्त कमेया र कमलरीलाई एक-एक क्का जग्गा दिइयो तर २५ वर्षसम्म बेच्न नपाउने गरी । बेच्न पनि नपाउने, बैंकले धितो पनि नमान्ने । अनि एक क्कामा खेती गरेर बाँच्न पनि नसकिने । रोजगारीको खोजीमा ती पनि त सुकुम्बासी नै भए ।

८. मानिस आफू बाँच्न र परिवार पालनका लागि रोजगारीको भरपर्दो व्यवस्था नभएपछि अनेक कर्म गर्छ, त्यसलाई आधुनिक खातापिता बगले बनाएको कानुनले 'अवैधानिक' देख्छ । सुरुमा केही थोरै मानिसले सार्वजनिक जमिनमा टहरो बनाउँछन् । उनीहरू पुराना भैसकेका हुन्छन् । नयाँ आउनेले थोरै पैसामा त्यही टहरो किन्छन् । सुरुमा टहरो बनाउनेमध्येको बाटो मानिसले त्यो बेच्छ र अर्को टहरो बनाउने खेलेमा लाग्छ । यस्तो काम पुलिस-प्रशासनलाई रिफाउन सक्ने, पार्टीका नेतासँग सम्पर्क भएकौं बाटो मानिसले नै गर्छ अनि घानमा पर्छन् वास्तविक पीडितहरू ।

आज लालपुजा पाइसकेका विभिन्न जिल्लाका पूर्वसुकुम्बासी वस्तीहरूमा सुरुमा टोकन (निस्ता) पाउने मानिस छैनन्, प्राय ती स्थान अरूलाई बेचेर उनीहरू अन्तै सरिसकेका छन् । अहिले खुबै धेरै चर्चा गरिएका एमाले नेता विष्णु पौडेल र प्रदीप शर्वाली र यस्तै अरूले वृत्तबलमा रहेको जमिन कब्जा गरेर बसेका होइनन्, सुकुम्बासीबाट किनेर बसेका हुन् ।

सुकुम्बासी समस्याको श्रोत र समाधान

धनीहरूका लागि मात्रै बनेको वर्तमान समाजले सिर्जना गरेका गरिवी, अभाव, बेरोजगारी, कृषि क्षेत्रको संरक्षणको अभाव (खेतीबाट श्रमको मूल्य पनि नउठ्ने समस्या) का कारण कृषि जनशक्तिको पलायन, औद्योगिक रोजगारीको निरन्तर खस्किँदै गेरेका अवस्था र स्वयं औद्योगिक क्षेत्रको संरक्षणको अभाव, तीव्र युवा पलायनले सिर्जना गरेको आर्थिक मन्दी, वैदेशिक कमाई उपभोगमा सिद्धिने अवस्था, चर्को व्यापार घाटाले र वैदेशिक ऋणले सिर्जना गरेको पुँजीगत खर्चको निरन्तर ओरोलो लागेको अवस्थाहरूले नै सीमित व्यक्ति र कसलाई धनी भन्नु धनी र मध्यम वर्गलाई समथः सुकुम्बासीकरणतिर लगीरहेका छन् । आज जुन सहरिया मध्यम वर्गसमेत सुकुम्बासी उडीवासलाई समस्या समाधान भयो भनेर खुसी मनाइरहेको छ, यही अर्थ राजनीति रहेमा त्यो वर्ग पनि ऋणप्रस्तताको कारणले क्रमशः थाँदै नयाँ सुकुम्बासीकरणतिर धर्किलडिहरेको छ ।

सयौं वर्षदेखि बसोबास गरेका काठमाडौँकै कतिपय नेवार वस्ती लगायत लालपुजा नपाएका देशका कतिपय स्थान अर्भै छन् । तिनलाई पनि सुकुम्बासी समाधानकै सिलसिलामा विगतका विभिन्न सरकारले समाधान गर्दै आएका छन् । वास्तवमा ती सुकुम्बासी होइनन् ।

रोजगारीको व्यवस्था नहुने हो भने भूमिहीनलाई आवासका लागि जग्गा दिएर वा बस्ने फल्याट दिएर मात्रै त्यसबाट समस्या समाधान हुँदै हुन्छ । तत्काल कृषि क्षेत्रको संरक्षण नगर्ने हो भने मानिसहरू आफ्नै जमिनमा 'सुकुम्बासी' हुने छन्, भइरहेका छन् ।

रोजगारीको व्यवस्था नहुने हो भने भूमिहीनलाई आवासका लागि जग्गा दिएर वा बस्ने फल्याट दिएर मात्रै त्यसबाट समस्या समाधान हुँदै हुन्छ । तत्काल कृषि क्षेत्रको संरक्षण नगर्ने हो भने मानिसहरू आफ्नै जमिनमा 'सुकुम्बासी' हुने छन्, भइरहेका छन् । राम्रो ज्यालासहित रोजगारी पाउने हो भने मानिसहरू दुर्भाग्य नदी किनारमा बर्खामा हुने खतरा मोलेर बस्न जाँदै जाँदिनन्, भूमिहीन भए पनि भाँडा तिरिरे राम्रो ठाउँमा बस्छन् ।

कृषि उत्पादनको विक्रीको ग्यारेन्टी हुने हो भने अरब, मलेसिया, कोरिया लगायत ठाउँमा जान बाध्य श्रमिकहरू गाउँ फर्किने छन्, गाउँ गुलजार हुने छन्, कोही पनि सुकुम्बासी बनेर नदी किनार खोज्दै हिँड्ने छैनन् । किसानले दूध पोख्नु पर्ने, मूल्य नपाएर तरकारीवारिमा डोजर लगाउनु पर्ने अवस्थाका कारणले नै मानिसहरू गाउँको हराभाँडा खेतबारी छोडेर बस्ने विदेश, नसक्ने सहरका छेउछाउमा सुकुम्बासी बन्न बाध्य

छन् ।

कृषि क्षेत्रको संरक्षण भनेको किसानलाई कृषिबाट विस्थापित हुन नपर्ने र विदेशिएका युवालाई कृषिमा फर्काउने वातावरण तयार गर्नु हो, जसबाट स्वरोजगारीको व्यापक विस्तार हुनुका साथै चर्को व्यापार घाटा कम गर्न मद्दत पुग्ने छ । औद्योगिक क्षेत्रको संरक्षण गर्नु भनेको निजी हुनु वा सरकारी बन्द भएका उद्योग खुल्ने, नयाँ नयाँ उद्योग खुल्ने वातावरण तयार गर्नु हो, रोजगारी र अर्थतन्त्रको विस्तार गर्नु हो । यस्तो भयो भने मात्रै सुकुम्बासी समस्याको धेरै समाधान हुने छ । त्यति गर्दा पनि धनको असमान वितरण र गरिवीको दुष्चक्रलाई 'प्राकृतिक नियम' बताउने पुँजीवादी व्यवस्था रहेसम्म नेपालमा मात्रै होइन, विश्ववस्त्रमै 'सुकुम्बासी समस्या' रहिरहने छ ।

नेपालमा अर्भै पनि कृषि र औद्योगिक क्षेत्रको संरक्षण गर्ने हो भने आम सामाजिक विस्थापन र सामाजिक दरिद्रीकरणको गतिलाई धेरै हदसम्म रोक्न सकिन्छ । कांग्रेस र कम्युनिष्ट पार्टीका विगतका सरकारले समस्या समाधानको जरोसम्म पुग्न चाहिनन्, एक टुक्रा जमिन वितरण मात्रै समस्याको समाधान देखे । सही नीति नअपनाएर विश्व बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको दलाली गरेर देशलाई ऋणको भारी बोकाएर पिपाबले न्यायो जस्तै अर्थतन्त्र धान्ने मात्रै । त्यसमा जति आलोचना गरे पनि हुन्छ, तर वर्तमान सरकारले जे गरेको छ, त्यो समाधान हैन ।

के यो सरकारले सुकुम्बासी समस्या समाधान गर्ने सक्छ ?

देशको अर्थ राजनीतिक बर्बादीका कारण घरवारवाट विस्थापित श्रमिक, जसलाई अचेल आप्रवासी श्रमिक भन्ने गरिएको छ, जसको संख्या निरन्तर बढ्ने निश्चित छ । उनीहरूलाई गाउँमा टिकाउने कसरी भनेर माथि नै चर्चा गरिसकेको छ । आफ्नै देशका आप्रवासी श्रमिकले सहरको श्रम शक्ति आपूर्ति गरिरहेका छन् । उनीहरूले सहरि अर्थतन्त्र चलायमान बनाउन सहयोग गर्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनाका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सिनका सबै विकसित देशमा 'स्ट्रिट फुड' का ठेला-पसल हुन्छन् । यातायातलाई अवरोध नगरी छेउछाउमा उनीहरूलाई व्यवसाय गर्न दिइन्छ । लन्डन, न्यु योर्क, वासिङ्टन, मस्को, पेरिस, बर्लिन, दिल्ली, वेइजिङजस्ता ठेरक ठूला सहरमा गरिवहरूले निश्चित समय र स्थानमा सडक-पेट्टीमा सामान राख्छन् । उनीहरूलाई सहरमा बाँच्न दिनका लागि स्वरोजगारीको मौका दिनु पर्दछ । सि

स्क्रिनको नियन्त्रणमा हराउँदै मानवीय चेतना

सरोज प्रसाद शाह

आजको मानव सभ्यता प्रविधिको अभूतपूर्व उत्कर्षमा उभिएको छ। सूचनाको तीव्र प्रवाह, संचारको सहजता र कार्यक्षमताको विस्तारले जीवनलाई सरल र गतिशील बनाएको छ। तर यही प्रविधिको केन्द्रीय माध्यम-स्क्रिन-मानव जीवनको नियन्त्रणकारी शक्तिमा रूपान्तरण हुँदै गएको छ। आधुनिक मानवले आफ्नो समयको महत्वपूर्ण अंश स्क्रिनमा व्यतित गर्न थालेपछि, वास्तविकता र आभासीता बीचको सीमारेखा क्रमशः धमिलो बन्दै गएको छ।

हालको विश्वव्यापी प्रवृत्तिले देखाउँछ, कि एक औसत व्यक्तिले दिनको करिब ६ देखि ७ घण्टा स्क्रिनमा विताइरहेको छ, जुन उसको जागा समयको ठूलो हिस्सा हो। यो केवल समयको मात्र परिवर्तन होइन, मानव व्यवहार, सोच र चेतनाको संरचनात्मक रूपान्तरण हो। मस्तिष्कको कार्यप्रणाली निरन्तर डिजिटल उत्तेजनामा अत्यन्त हुँदै जाँदा, ध्यानको अवधि छोट्टिदै गएको छ, गहिरो सोच्ने क्षमता कमजोर हुँदै गएको छ, र तत्काल सन्तुष्टि खोज्ने प्रवृत्ति तीव्र बनेको छ।

विशेषगरी किशोर र युवा वर्गमा यसको प्रभाव गम्भीर रूपमा देखिन्छ। अत्यधिक स्क्रिन प्रयोगले चिन्ता, अवसाद, सामाजिक अलगाव, र आत्मविश्वासमा कमी ल्याउने प्रवृत्ति बढाउँदै लगेको छ। बालबालिकामा भने यसको असर अझ संवेदनशील छ-भाषिक विकासमा ढिलाइ, संज्ञानात्मक

क्षमतामा कमी, र सामाजिक व्यवहारमा असन्तुलन देखिने जोखिम बढेको छ। मस्तिष्क विकासको संवेदनशील चरणमा स्क्रिनको अत्यधिक हस्तक्षेपले दीर्घकालीन प्रभाव पार्न सक्छ। शारीरिक स्वास्थ्य पनि यसबाट अछुतो छैन। लामो समयसम्म एउटै स्थानमा बसेर स्क्रिन प्रयोग गर्दा

दीर्घकालीन रूपमा समाजको स्थायित्वका लागि खतरा हो। समाधान : यस चुनौतिको समाधान प्रविधिको बहिष्कारमा होइन, यसको सन्तुलित र सचेत प्रयोगमा निहित छ। पहिलो, डिजिटल अनुशासनको विकास अनिवार्य छ। व्यक्तिले आफ्नो स्क्रिन समयलाई स्पष्ट

भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ। बालबालिकाका लागि अभिभावकले उदाहरण प्रस्तुत गर्नुपर्छ। डिजिटल उपकरणलाई 'इनाम' वा 'दण्ड' को रूपमा प्रयोग गर्नुको सट्टा, सन्तुलित प्रयोगको संस्कार विकास गर्नुपर्छ। पाँचौं, शिक्षा प्रणालीमा डिजिटल साक्षरतासँगै 'डिजिटल नैतिकता' को समावेश आवश्यक

बढ्दो स्क्रिन समय

आँखाको तनाव, निद्रामा अवरोध, टाउको दुखाइ र शरीरको ऊर्जा सन्तुलनमा गडबडी जस्ता समस्या देखा पर्छन्। डिजिटल उपकरणबाट निस्कने नीलो प्रकाशले जैविक घडीलाई प्रभावित पार्दै निद्राको गुणस्तर घटाउने तथ्य पनि स्थापित भइसकेको छ। निष्क्रिय जीवनशैलीले मोटोपन, हृदयसम्बन्धी जोखिम र अन्य दीर्घकालीन रोगहरूको सम्भावना बढाउँदै लगेको छ।

तर सबैभन्दा सूक्ष्म र गहिरो असर सामाजिक संरचनामा देखिन्छ। मानिसहरू भौतिक रूपमा सँगै भए पनि मानसिक रूपमा टाढिँदै गएका छन्। अत्याधिक स्थानमा स्क्रिनले कच्चा जमाएको छ। परिवारभित्रको आत्मीयता, मित्रताको गहिराइ, र समाजमा आवश्यक मानवीय सम्बन्धहरू क्रमशः कमजोर हुँदै गएका छन्। यसले सामाजिक पूँजीमा ढास ल्याउँदैछ, जुन

रूपमा सीमित गर्दै, उद्देश्यपूर्ण प्रयोगमा केन्द्रित हुनुपर्छ। विज्ञान उठ्ने विज्ञान र सन्तुलित स्क्रिन प्रयोग नगर्ने जस्ता साना अभ्यासहरूले ठूलो प्रभाव पार्न सक्छ। दोस्रो, 'स्क्रिन-मुक्त क्षेत्र' को अवधारणा प्रभावकारी हुन्छ। भोजन गर्ने स्थान, सुत्ने कोठा, वा पारिवारिक भेटघाटको समयलाई स्क्रिनबाट पूर्ण रूपमा मुक्त राख्दा वास्तविक अन्तरक्रिया बढ्छ।

तेस्रो, वैकल्पिक जीवनशैलीको पुनर्स्थापना आवश्यक छ। पुस्तक अध्ययन, सिर्जनात्मक लेखन, शारीरिक व्यायाम, ध्यान र प्रकृतिसँगको सम्पर्कले मस्तिष्कलाई पुनः सन्तुलनमा ल्याउँछ। यी गतिविधिहरूले गहिरो सोच र आत्मचेतनालाई मजबूत बनाउँछन्। चौथो, परिवार र समाजको

छ। यसले भावी पुस्तालाई प्रविधिको सचेत प्रयोगकर्ता बनाउँछ, जसले प्रविधिलाई नियन्त्रण गर्न सक्छ, नकि त्यसको दास बन्न। प्रविधि मानव विकासको शक्तिशाली साधन हो, तर यसको असन्तुलित प्रयोगले मानव चेतनालाई नै चुनौति दिन सक्छ। आजको यथार्थ यही हो कि स्क्रिनले हाम्रो समय मात्र होइन, हाम्रो सोच र व्यवहारलाई पनि निर्देशित गर्न थालेको छ।

अन्ततः, प्रश्न प्रविधिको अस्तित्वको होइन, नियन्त्रणको हो। यदि मानवले आफ्नो चेतनालाई सुदृढ बनाएर प्रविधिलाई सन्तुलित रूपमा प्रयोग गर्न सकेन भने, भविष्यमा मानव स्वतन्त्रताको अवधारणा नै संकटमा पर्न सक्छ। स्क्रिनको युगमा बाँच्नु हाम्रो वाध्यता हुन सक्छ, तर स्क्रिनको नियन्त्रणमा बाँच्नु हाम्रो कमजोरी हो।

मुक्तक

शशिका मर्दारी

१
आँखामा राख्छु, यो मेरो देश, मुटुमा सजाउँछु।
माटोको मर्म, बुझ्ने छु पक्कै, जाँगर चलाउँछु।
आशाको दियो, बालेर सधैं, बस्ने छु देशमा।
सदैव मेरो कर्तव्य बुझ्छु, आफैँलाई जगाउँछु।

२
यो देश मेरो, तराई पहाड, हिमाल छातीमा।
नगरौं हाम्ले, विभेद कैल्यै, जात र जातिमा।
देशको माया, मुटुमा हुन्छ, बुझौं है हामीले
उज्यालो हुन्छ, मुहार हाम्रो, चन्द्रभौं रातीमा।

कक्षा-१०, अमर मावि, हेटौँडा-१

मेरो प्यारो बाबा

कृतज्ञ पाण्डे

बाबा हुनुहुन्छ, हाम्रो साहारा
दिनरात गर्नुहुन्छ, माया र प्यार
मिहिनेत गरेर सपना सजाउनुहुन्छ
हामी हाँसेको देखेर रमाउनुहुन्छ।

बाबाले भन्नुहुन्छ राम्रो बन्नु
असल बाटो सधैं हिँड्नु
बाबाको राख्ने छु म मान
गर्छु म सधैं उहाँको सम्मान।

बाबासँग हुन्छु म खुसी
उहाँको मायाले बनेका छौं सुखी
मेरो बाबा नै मेरो प्राण
उहाँले गर्दा बढेको छ हाम्रो सान।

कक्षा-४, नवोदय शिशु सदन, हेटौँडा-४

देश

श्रद्धा रिजाल

मेरो प्यारो देश
राम्रो लाग्छ वेष
माया गर्न छोड्दिन
देशको विश्वास तोड्दिन।

नयाँ कुरा ल्याउनुपर्छ
देशको सेवा गर्नुपर्छ
देशका लागि हामीले
अरुसँग लड्नुपर्छ।

कक्षा-३, नवोदय शिशु सदन, हेटौँडा-४

खुवा

कृतिका हमार

खुवा सुनौलो गाढा मिठो, मनै लोभ्याउने स्वाद,
खुवा जिब्रोमा परिँदा, हराउँछ सबै व्यथा,
खुवा सुगन्धले भरिन्छ, आँगन घरको सारा,
खुवा एक कोरमै दिन्छ, खुशीको उज्यालो सारा।

खुवा धैर्यले बनेको हो, घोटिँदै बिस्तारै,
खुवा भित्रै लुकेको छ, मिहिनेतको कथा सारै,
खुवा देख्दा मन रमाउँछ, बाल्यकाल भँ फिर्ता,
खुवा सम्झिँदा जाग्छ फेरि, पुराना मीठा स्मृति।

खुवा आमाको हात जस्तो, न्यानोपनले भरिएको,
खुवा मायाको प्रतीक हो, मनभित्र गहिरीएको,
खुवा सानो टुकुरामित्र, ठूलो संसार अट्छ,
खुवा स्वादले जीवनलाई, मिठासमा नै बदल्छ।

खुवा साथीबीच बाँड्दा, हाँसेो भन्नु बढ्दै जान्छ,
खुवा सँगै बसेको बेला, मन हलुका बन्छ,
खुवा चियासँग खाँदा, सौँभ अझै रमाइलो,
खुवा बिना अधुरो लाग्छ, हरेक खुशीको मेलो।

खुवा पर्वको शोभा हो, खुवा घरको शान,
खुवा बिना लाग्दैन कहिल्यै, कुनै खुशीको मान,
खुवा जस्तै मिठो रहोस्, जीवनको हर पल,
खुवा जस्तै उज्यालो बनोस्, हाम्रो यो सरल चल।

कक्षा-१२, सिद्धार्थ मावि, हेटौँडा-२

विद्यार्थी संगठन

रोहन पौडेल

विद्यार्थी संगठन भनेको विद्यार्थीहरूको हकहित, शैक्षिक सुधार र सामाजिक राजनीतिक चेतनाका लागि बनाइएको एक सामूहिक संस्था हो। वास्तविक विद्यार्थी संगठनले निम्नानुसारको कार्य गर्नुपर्ने हो।
- हकहितको रक्षा : विद्यार्थीहरूको अधिकारका लागि आवाज उठाउने र क्याम्पस प्रशासनसँग संवाद गर्ने।
- शैक्षिक मुद्दा : शिक्षाको गुणस्तर सुधार र मागहरू सम्बोधन गराउन पहल गर्ने।
- राजनीतिक संलग्नता : राजनीतिक दलहरूको सैद्धान्तिक समर्थनमा रहेर विद्यार्थीहरूलाई संगठित गर्ने।
- नेतृत्व विकास : युवाहरूमा

राजनीतिक र सामाजिक चेतना बढाउने।

हाल नेपाली राजनीतिमा विद्यार्थी संगठनहरू विशेषगरी दलगत राजनीतिमा केन्द्रित भएर दलहरूको निर्देशन पालनामा बढी केन्द्रित भएको देखिन्छ। दलगत विद्यार्थी संगठनहरूले पठनपाठनमा अवरोध र स्वाधेय पूर्तिको लागि काम गर्ने गरेको देख्न सकिन्छ।

राजनीतिक दल निकटका सम्पूर्ण विद्यार्थी संगठनहरूले राजनीतिक पार्टीको भोट र बैकको रूपमा कार्य गरेको महसुस आम-नागरिकलाई भएको पाइएको छ। यसको जल्दोबल्दो उदाहरण नै नेपालमा २०८२ साल भदौ २३ र २४ गते भएको जेन जी युवा समूहको आन्दोलनले प्रष्ट पारेको छ। २०८२ साल भदौ २३ गते राज्यपक्षबाट भएको बल प्रयोगबाट कलेज पोशाकमा आन्दोलनमा सहभागी विद्यार्थी मारिँदा राज्य संचालनको विरुद्धमा एक शब्दसम्म नबोल्ने राजनीतिक दलका विद्यार्थी संगठनप्रति जनमानसमा नकारात्मकता छाएको प्रष्ट हुन्छ।

नेपालका विद्यार्थी संगठनमा

देखिएका मुख्य समस्याहरू निम्न छन्।

- मुख्यतया विद्यार्थीहरू आन्दोलनमा प्रयोग भए। दलगत विद्यार्थी संगठनले केही नेताहरूलाई सत्ता त दिलायो तर अधिकार दिलाउन सकेको देख्न सकिन्छ।

- राजनीतिक पार्टीको सिद्धान्तमा र निर्देशन पालनामा केन्द्रित भएर शैक्षिक गुणस्तरका लागि आवाज उठान कमजोर।
- शैक्षिक गतिविधि भन्दा पनि राजनीतिक गतिविधिमा केन्द्रित भई आफ्नै शैक्षिक धरातल कमजोर बनाउन केन्द्रित।

- पार्टीमा देखापरेका समस्या भन्दा पनि वादविवादमा रूमल्लिएर सिद्धान्तमा केन्द्रित नभएको।
माथि उल्लेखित समस्याले दलगत विद्यार्थी संगठनप्रति आम नागरिकमा नकारात्मक प्रभाव रहेको देखिन्छ। वास्तवमा दलगत विद्यार्थी संगठन खारेज गरी स्वतन्त्र र एकीकृत संगठन जसले विद्यार्थीको हकहितमा केन्द्रित रही शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्य अनुरूपको संगठन निर्माणमा ध्यान दिनु उचित हुन्छ।

मुक्तक

सुनिल तामाङ

१
मैले सफल बन्न दिनरात खट्नु पर्छ।
मैले मेरो परिस्थिति सुधार्न लड्नु पर्छ।
जस्तोसुकै समस्या आए तापनि जीवनमा सफल जिन्दगीका निम्ति राम्रो पढ्नु पर्छ।

२
यहाँ सडकघर्ष गर्दा पनि मजदुरको दिन फेरिएन।
व्यवस्था फेरिए तापनि जीवन किन फेरिएन ?
हरेक दिन पार्टीको भाषण फेरिने यो मेरो देशमा
कहाँ वर्षदेखि गाउँको मकिकएको तुइन फेरिएन।

कक्षा-१०, अमर मावि, हेटौँडा-१

मुक्तक

अनुरुपा पराजुली

१
मेरो देशलाई शिरमा राखेर अगाडि बढेको छु।
देशको नाम अमर राख्न राम्रोसित पढेको छु।
असल सन्तान भएर सत्कर्म गर्ने प्रण गरेपछि आजभोलि म सफलताको शिखर चढेको छु।

२
नेपालजस्तो, शान्त यो भूमी, भेटिन्न कतै नि।
नेपालीपन, नेपाली मन, देखिन्न कतै नि।।
मित्रता साथ, एकता भाव, अगाडि बढेमा पुगे नि जता, देखिन्छ देश, छेकिन्न कतै नि।।

कक्षा-१०, अमर मावि, हेटौँडा-१

कर्जा चुक्ता गर्न आउने सम्बन्धी ३५ दिने अत्यन्त जरूरी सूचना

(प्रथम पटक सूचना प्रकाशित मिति : २०८३.०१.१६ गते)

यस ग्रामीण बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.को तपमिल शेयर सदस्यहरूले संस्थाबाट कर्जा उपभोग गरी बुझाउनु पर्ने साँवा तथा व्याज रकम नबुझाई, कर्जा सम्झौता उल्लंघन गर्नु भएको र बारम्बार मौखिक तथा लिखित रूपमा जानकारी गराउनुका साथै घरदैलोमा गई कर्जा भुक्तानीका लागि अनुरोध गर्दा समेत कुनै चासो नदेखाई आलटाल गरी आफूले बुझाउनु पर्ने रकम बुझाउन अग्रसर नदेखिएको हुँदा यो ३५ दिने सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ३५ दिन भित्रमा आफूले बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण कर्जा, व्याज, हर्जना र अन्य दै-दस्तुर बुझाउनु होला, अन्यथा सहकारी ऐन-नियम बमोजिम कानुनी प्रक्रिया अगाडि बढाई कर्जा असुलउपर गरिने सूचित गरिन्छ।

क्र.सं.	ऋणीको नाम	बाबुको नाम	पति/बाजेको नाम	ठेगाना
१	सुजना प्रधान	नारण प्रसाद प्रधान	नारण दास प्रधान	हेटौँडा-०५
२	श्याममाया आले	टंक बहादुर आले	रामबहादुर आले	हेटौँडा-०७, नागस्वती
३	कुमारी स्याङ्तान	तुलकबहादुर थिङ	बहादुर सिंह थिङ	हेटौँडा-१३, पदमपोखरी
४	अनुप प्रसाद सेनुरीया	राजेन्द्र प्रसाद सेनुरीया	लक्ष्मण दास सेनुरीया	हेटौँडा-०२
५	हिरा कुमारी गोतामे	हिरा बहादुर गोतामे	लक्ष्मण गोतामे	हेटौँडा-०५ पिप्ले
६	जिना लामा	अर्जुन कुमार लामा	तामदोजे लामा	हेटौँडा-०८
७	सन्तोषी थिङ	भिम बहादुर थिङ	कृष्ण बहादुर थिङ	हेटौँडा-०१, चौकीटोल
८	रमेश रोक्याय	तुले रोक्याय	सन्त रोक्याय	हेटौँडा-०८, कमाने
९	वीरबहादुर सुनार	मानबहादुर सुनार	वृद्धिमान सुनार	हेटौँडा-०४
१०	गोपालचन्द्र श्रेष्ठ	रामहरि श्रेष्ठ	खड्का बहादुर श्रेष्ठ	हेटौँडा-०४ कमलडाँडा
११	रोशन दास	लालबाबु दास	मङ्गल दास	हेटौँडा-०१, चौकीटोल
१२	डोल्मा लामा	पासाङ लामा	लाक्सा शेर्पा	हेटौँडा-०१, चौकीटोल
१३	उमेश जिम्बा	सरोज कुमार जिम्बा	चन्द्रबहादुर जिम्बा	हेटौँडा-१२, सिग्नेनी
१४	रन्जित नगरकोटी	गंगाबहादुर नगरकोटी	हस्तबहादुर नगरकोटी	हेटौँडा-१२, सिग्नेनी
१५	रन्जु तितुङ	रामबहादुर तितुङ	भिमबहादुर तितुङ	हेटौँडा-१३, पदमपोखरी

ग्रामीण बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

हेटौँडा उपमहानगरपालिका-२, मकवानपुर
फोन नं. ०५७-५२४३५६/५२४३५७

बुधबारे बालसाहित्य

यो स्तम्भमा हामी विद्यार्थीको परिचय, विद्यार्थीका रचना, घरमा अभिभावक र बालबालिका अध्ययन गर्दै गरेको तस्वीर, अन्तरवार्ता समावेश गर्नेछौं। आशा छ हामीले विद्यार्थीलाई अध्ययन र लेखनमा प्रेरित गर्न सकारात्मक योगदान गर्न सक्नेछौं।

सम्पादक

हेटौँडा रिफरेन्स ल्याबरोटरी

ELISA, CLIA तथा फुल्लि अटोमेटेड मेसिनद्वारा रगतको स्पेसल जाँचहरू गरिन्छ।

Papcytology
-थाईराईड
-क्यान्सर
-रक्तअल्पता
-वाथरोग
-बाभोपन

साथै रगत, दिसा, पिसाब, पित्त (HRL)

सुख्ने समय: विहान ७:०० बजेदेखि बेलुका ७:०० बजेसम्म

सञ्चालनको छोटो अवधिमा हाम्रो सेवालालाई विश्वास गर्दै सेवा गर्ने अवसर दिनुहुने सम्पूर्ण सेवाग्राहीप्रति आभारसहित अब प्रत्येक महिनाको दोस्रो शनिबार सुगर जाँच निशुल्क र चौथो शनिबार थाइराइड जाँचमा ५० प्रतिशत छुट हुने सहर्ष जानकारी गराउँदछौं।

थप जानकारीको लागि HRL
हेटौँडा रिफरेन्स ल्याबरोटरी
हेटौँडा-१, भिन्तुनाथ सम्यक फोन नं.: ०५७-५२०४५७

YADEA GLOBAL NO.1
नयाँ वर्ष नयाँ बहार
0% EMI मा YADEA सँग MUG उपहार
Yade Hetauda
Contact: 9807171993/9741681458 TCN Road-10
नोट: हामी कहाँ सबै किसिमका बाइक तथा स्कुटर एक्सचेन्ज गरिन्छ।

उपमेयर कप भलिबल हेटौंडा-५ र हेटौंडा-१९ ले उपाधि जित्यो

उपाधिसाय हेटौंडा-१९ को पुरुष भलिबल टिम (बायाँ), हेटौंडा-५ को महिला भलिबल टिम (दायाँ) ।

समाज संवाददाता

हेटौंडा: आठौँ संस्करणको वडास्तरीय उपमेयर कप महिला तथा पुरुष भलिबल प्रतियोगिता सम्पन्न भएको छ। मंगलबार सम्पन्न भएको प्रतियोगिताको उपाधि महिलातर्फ हेटौंडा-५ र पुरुषतर्फ हेटौंडा-१९ ले उचालेको छ।

मंगलबार भएको प्रतियोगिताको महिलातर्फको फाइनल खेलमा हेटौंडा-५ ले हेटौंडा-१२ लाई ३-० को सोभो सेटमा पराजित गर्दै उपाधि कब्जा गरेको छ। हेटौंडा-५ ले हेटौंडा-१२ लाई २५-१७, २५-२२ र २५-४ को सेटमा सहजै पराजित गरेको हो। सोमबार भएको सेमिफाइनल खेलमा हेटौंडा-५ ले हेटौंडा-१९ लाई र हेटौंडा-१२ ले हेटौंडा-१७ लाई हराएर फाइनलमा पुगेको थियो।

पुरुषतर्फको उपाधिक हेटौंडा-१९ ले जितेको छ। फाइनल खेलमा हेटौंडा-१९ ले हेटौंडा-११ विरुद्ध ३-२ को सेटले जित्दै उपाधि कब्जा गरेको हो। फाइनल खेलमा हेटौंडा-१९ ले पहिलो सेट २५-२३ ले र तेस्रो सेट २५-१९ ले जित्दा दोस्रो सेट २०-२५ र चौथो सेटमा ९-२५ ले पराजित भएको थियो। त्यसपछि पुनरागमन गरेको हेटौंडा-१९ ले पाँचौँ सेट १५-१० ले जित्दै उपाधि उचालेको हो। सोमबार भएको सेमिफाइनल खेलमा हेटौंडा-१९ ले हेटौंडा-१८ लाई र हेटौंडा-११ ले हेटौंडा-१२ लाई पराजित गरेर फाइनलमा प्रवेश गरेको थियो।

प्रतियोगिताको उपाधि विजेता, उपविजेता र सेमिफाइनलमा

पराजित भएका टिमहरूले टुफी, मेडल र प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका छन्। प्रतियोगिताका विधागत उत्कृष्ट खेलाडीहरूले पनि नगदसहित टुफी, मेडल र प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका छन्। विधागत खेलाडीमा महिलातर्फ हेटौंडा-५ की आयुष्मा उप्रेती उत्कृष्ट सेटर, अप्सना उप्रेती उत्कृष्ट सर्भर, नमुना थिङ उत्कृष्ट स्पाइकर, सलिन मगर प्रतियोगिताको सर्वोत्कृष्ट खेलाडी र आशीष राई उत्कृष्ट कोच बनेका छन् भने हेटौंडा-१२ की प्रशंसा भोजन उत्कृष्ट डिफेन्डर घोषित भइन्।

यसैगरी, पुरुषतर्फ हेटौंडा-१९ का विशेष थापा मगर प्रतियोगिताको सर्वोत्कृष्ट खेलाडी घोषित भए। सुवास सुवेदी उत्कृष्ट कोच, किस लामा उत्कृष्ट सेटर बनेका छन् भने

हेटौंडा-१९ का निश्चल कौचा उत्कृष्ट ब्लकर, निरन सापकोटा उत्कृष्ट डिफेन्डर र कुशल लो उत्कृष्ट स्पाइकर घोषित भएका छन्।

हेटौंडा उपमहानगर खेलकुद विकास समितिको प्रायोजन तथा केशवलाल श्रेष्ठ स्मृति केन्द्रीय खेलकुद प्रतिष्ठानको आयोजनामा सञ्चालन भएको प्रतियोगितामा महिलातर्फ ७ र पुरुषतर्फ १० वटाका टोलीको सहभागिता रहेको थियो। प्रतियोगितामा प्रथम पुरस्कार ५० हजार रुपैयाँ, द्वितीय पुरस्कार ३० हजार रुपैयाँ तोकिएको थियो। सेमिफाइनलमा पराजित हुने टिमहरूका लागि १०/१० हजार रुपैयाँ सान्त्वना पुरस्कार तोकिएको थियो। पुरस्कार रकम पछि प्रदान गरिने आयोजकले जनाएको छ।

कृष्ण माविको प्रधानाध्यापकमा पौडेल

समाज संवाददाता

हेटौंडा: मकवानपुरको भीमफेदी गाउँपालिका-२, भैसेमा रहेको कृष्ण माध्यमिक विद्यालयको प्रधानाध्यापकमा कृष्णप्रसाद पौडेल नियुक्त हुनुभएको छ। गत शुक्रबार विद्यालय व्यवस्थापन समितिले सिफारिस गरेवमोजिम शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई मकवानपुरको निर्णयमा पौडेल प्रधानाध्यापकमा नियुक्त हुनुभएको हो।

यसअघि प्रधानाध्यापक रहनुभएका कृष्णलाल श्रेष्ठले राजीनामा दिनुभएको नवनियुक्त प्रधानाध्यापक पौडेलले जानकारी दिनुभयो। आगामी असारबाट अनिवार्य अवकास हुनुहुने श्रेष्ठले २४ वर्ष विद्यालयमा प्रधानाध्यापकको भूमिका निर्वाह गर्नुभएको पौडेलले जानकारी दिनुभयो। ११ वर्षदेखि सोही विद्यालयमा अध्यापन गराउँदै आउनुभएका पौडेल माध्यमिक तहको अंग्रेजी विषय शिक्षक हुनुहुन्छ। पौडेल विगत १७ वर्षदेखि शिक्षण पेशामा हुनुहुन्छ।

प्रधानाध्यापकमा नियुक्त हुनुभएपछि पौडेलले आगामी दिनमा शैक्षिक गुणस्तर, सिकाई उपलब्धि वृद्धि, विद्यार्थी टिकाउने योजनामा ध्यान केन्द्रित गर्ने बताउनुभयो। विद्यालय व्यवस्थापन समिति र पालिकासँगको समन्वयमा शिक्षक दरबन्दीका लागि पहल र छात्रवृत्ति प्रदान गरी विद्यार्थीलाई पठनपाठन गराउने उहाँले जानकारी दिनुभयो। विद्यालयमा हाल भवन र आर्थिक स्रोतको कमी रहेको उहाँको भनाइ छ।

बागमती गोल्डकपको खेल तालिका सार्वजनिक उद्घाटनमा आयोजक र बागमती युथ भिड्ने

प्रतियोगिताको जानकारी दिन आयोजित पत्रकार सम्मेलन ।

समाज संवाददाता

हेटौंडा : भोलि विहवारदेखि मकवानपुरको बागमती गाउँपालिकामा सञ्चालन हुने बागमती गोल्डकपको उद्घाटन खेलमा आयोजक र बागमती युथ क्लब भिड्ने भएको हो। मंगलबार दिउँसो ३:३० बजे बागमती-४ स्थित सहिद स्मृति रंगशालामा हुनेछ। यसै शुक्रबार विभूवन आर्मी क्लब काठमाडौँ र वाराको नव जनजागृति

तालिका सार्वजनिक गरिएको हो। उक्त तालिका अनुसार प्रतियोगिताको उद्घाटन खेलमा आयोजक बागमती खेलकुद विकास समिति र सल्लाहको बागमती युथ क्लब भिड्ने भएको हो। खेल विहवार, दिउँसो ३:३० बजे बागमती-४ स्थित सहिद स्मृति रंगशालामा हुनेछ। यसै शुक्रबार विभूवन आर्मी क्लब काठमाडौँ र वाराको नव जनजागृति

क्लब, शनिवार विभागीय टोली सशस्त्र प्रहरी बलको एपीएफ र चित्लाङ एफसी, आइतबार बाईपाएका ललितपुरको चर्च ब्याडजले आयोजक र बागमती युथ क्लबबीचको विजेतासँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। वैशाख २१ गते ललितपुरको फ्रेन्ड्स क्लब र प्लानिङ ब्याडज युनाइटेड, वैशाख २२ गते बाईपाएको मखिन्द्र क्लब, काठमाडौँले एपीएफ र चित्लाङ बीचको विजेतासँग खेल्नेछ।

प्रतियोगिताको सेमिफाइनल खेल वैशाख २३ गते र वैशाख २४ गते हुनेछ भने फाइनल खेल वैशाख २६ गते हुनेछ। प्रतियोगितामा आयोजकसहित १० टिम सहभागी रहेको छ। प्रतियोगिताको विजेताले १० लाख र उपविजेताले ५ लाख पाउनेछन्। प्रतियोगिताको सर्वोत्कृष्ट खेलाडीले १ लाख १ हजार रुपैयाँ, विधागत उत्कृष्टहरूले २५-२५ हजार र प्रत्येक खेलको म्यान अफ द म्याच हुने खेलाडीले १०-१० हजार प्राप्त गर्नेछन्।

खोलाले बगाउँदा एकको मृत्यु, एक बेपत्ता

समाज संवाददाता

हेटौंडा : सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको मेलम्ची नगरपालिका-११, वेलिब्रिज नजिक इन्द्रावती खोलामा पौडी खेल्ने क्रममा खोलाले बगाएर एक बालिकाको मृत्यु भएको छ भने एक बेपत्ता भएकी छन्।

सोमबार दिउँसो ४ बजेर २० मिनेटको समयमा मेलम्ची नगरपालिका-९ की १८ वर्षीया निजला गिरी र पाचपोखरी थाङपाल गाउँपालिका-६ की १४ वर्षीया अञ्जिता जोती इन्द्रावती खोलामा पौडी खेल्ने क्रममा बेपत्ता भएको बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय हेटौंडाले जानकारी दिएको छ।

बेपत्ता भए पश्चात खोज तथा उद्धारका क्रममा निर्जला घटनास्थलबाट १ किलोमिटर तल मृत अवस्थामा फेला परेकी छन्। उनको शव आवश्यक कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी पोस्टमार्टमका लागि मेलम्ची नगर अस्पताल ल्याइएको छ। अञ्जिता भने फेला परेकी छैनन् र उनको खोजी कार्य जारी रहेको प्रहरीले जानकारी दिएको छ।

वालिाकाहरूको उद्धारको क्रममा चितवन जिल्ला घर भई हाल काठमाडौँमा बस्ने ४९ वर्षीय वीरबहादुर राईले बालिकालाई बचाउने प्रयास गर्दा आफैँ पानीमा डुबेर घाइते भएका छन्। उनलाई सामान्य उपचारपछि डिस्चार्ज गरि एको प्रहरीले जनाएको छ।

राक्सिराडको कालिका...

विद्यार्थी संख्या लगातार घट्दै गएका कारण विद्यालय व्यवस्थापनमा नयाँ चुनौती देखिन थालेको छ। यस अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै सम्बन्धित निकायहरूले विद्यालय मर्ज गर्ने, बन्द गर्ने वा तह घटाउने गरेको पाइन्छ।

बसाइँसराइ, जन्मदरमा कमी र निजी विद्यालयतर्फ आकर्षण बढ्नुका कारण सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या घटिरहेको छ। धेरै विद्यालयमा कक्षामा विद्यार्थी अत्यन्त न्यून भएपछि एकै शिक्षकले धेरै कक्षा सम्हाल्नुपर्ने अवस्थासमेत आएको पाइन्छ। विशेषगरी दुर्गम क्षेत्रमा विद्यालय टाढा हुँदा विद्यार्थीहरू नियमित उपस्थिति नहुने समस्या पनि छ।

वढ्नुका कारण सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या घटिरहेको छ। धेरै विद्यालयमा कक्षामा विद्यार्थी अत्यन्त न्यून भएपछि एकै शिक्षकले धेरै कक्षा सम्हाल्नुपर्ने अवस्थासमेत आएको पाइन्छ। विशेषगरी दुर्गम क्षेत्रमा विद्यालय टाढा हुँदा विद्यार्थीहरू नियमित उपस्थिति नहुने समस्या पनि छ।

डँडेलोबाट बचौ र बचाऔ ।

- सलाई, लाईटरजस्ता प्रज्वलनशील वस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा नराखौं,
- जंगलमा सलाई तथा लाईटरको प्रयोग नगरौं र गर्नुपर्ने भए सावधानीपूर्वक प्रयोग गरी राम्रो गरी निभाऔं,
- हाम्रो सानो असावधानीले जंगलमात्र होइन आसपासका वस्ती समेत उजाड हुन सक्छन्,
- जन, धन र वनको संरक्षण गरौं,

सचेत बनौं, डँडेलोबाट आफू पनि बचौं र अरुलाई पनि बचाऔं ।

वन तथा वातावरण मन्त्रालय
बागमती प्रदेश, नेपाल
हेटौंडा, मकवानपुर

मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, हेटौंडाको वन पैदावार बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्रीको सूचना

(तेस्रो पटक सूचना प्रकाशित मिति : २०८३/०१/१६)

यस मदन भण्डारी स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको हेटौंडा-१० टि.सि.एन. चौरमा निर्माणाधीन वैसिक साइन्स भवन र सो हाता भित्र निर्माण हुने प्रिफ्याब भवन परिसरभित्र रहेका जोखिमयुक्त मसलाका रुखहरू कटान सम्पन्न भएको र प्राप्त गोलिया थान १९६ को ७५६.३७ क्यू.फि. काठ तथा १.५ (२०'५'५") चट्टा दाउरा घाटगद्दीमा जे जस्तो अवस्थामा छ, सोही अवस्थामा आफ्नै खर्चमा उठाई लैजाने गरी लिलाम बिक्री गर्नुपर्ने भएकोले यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। प्रचलित कानून बमोजिम काठ, दाउरालाई कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग गर्ने गरी दर्ता भई सूचीकृत र अभावधिक भएका इच्छुक उद्योगले यो सूचना तेस्रो पटक प्रकाशित भएको मितिले ७ दिन भित्र सिलबन्दी बोलपत्र खरिद गरी ८ औं दिनको १२:०० बजे भित्र सम्पर्क राख्न सकिनेछ। यस सम्बन्धी विस्तृत जानकारीको लागि कार्यालयमा कार्यालय समय भित्र सम्पर्क राख्न सकिनेछ। पूर्ण व्यहोराको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको छ साथै पछानको वेबसाइट www.mbanks.edu.np मा समेत राखिएको छ।

सूचना । सूचना II सूचना III

जिल्ला छनौटका लागि खेलाडी दर्ता फारम भर्ने सम्बन्धी सूचना ।

प्रस्तुत विषयमा प्रदेश खेलकुद विकास परिषद् बागमती प्रदेशको पत्र संख्या ०८२/०८३ चलानी नं. ५५१ मिति २०८२/१२/०८ गते पत्रानुसार मिति २०८३ जेष्ठ २४ गतेदेखि ३० गतेसम्म सञ्चालन हुने तेस्रो बागमती प्रदेश खेलकुद प्रतियोगितामा सहभागी हुने तपसिलका १४ खेल महिला/पुरुष खेलाडीहरू मकवानपुर जिल्लास्तरीय खेलाडी छनौटका लागि मिति २०८३ साल जेष्ठ २ गतेभित्र खेलाडी दर्ता फारम भर्ने सम्बन्धित सबैमा जानकारीका लागि सुचित गरिन्छ ।

तपसिल :
जिल्लामा छनोट हुने खेलहरू

क्र.सं.	खेल
१.	आईटी एफ तेक्वान्डो
२.	एथ्लेटिक्स
३.	उसु
४.	भलिबल
५.	टेवल टेनिस
६.	ब्याटिमन्टन
७.	फुलकन्ट्याक्ट कराते
८.	बक्सिङ
९.	तेक्वान्दो
१०.	कराते
११.	बुद्धिचाल
१२.	फुटबल
१३.	क्रिकेट
१४.	जुडो

सम्पर्क : ०५७-५२४६८५, ९८४५०३६०९१, ९८५५०८९७८९
मकवानपुर जिल्ला खेलकुद विकास समिति
हेटौंडा, मकवानपुर

हादिक निमन्त्रणा

सिस्नुपानी नेपालको स्थापना दिवसको अवसरमा आयोजित
सचेतनामुलक हास्यव्यङ्ग्य कार्यक्रम
नवकलाकारहरूको हास्यव्यङ्ग्य प्रहसन तथा

सम्मान समर्पण कार्यक्रम २०८३

कार्यक्रम
१८ वैशाख २०८३
दिनेको १२:३० बजे
ओग्यावस सिनेमा हल

संग्रम पौडेल
९८४५१६४२२३

सुमारी हुमागाई
९८४५२९५०५०

अजर फुयाल
९७५५५०५००

प्रलय चौलागाई
९८५५०६०८५०

प्रयोजक:
हेटौंडा उपमहानगरपालिका

आयोजक:
सिस्नुपानी नेपाल, मकवानपुर